

ԵՐԵՄՆԱՄԵԼԿ ՄԱՅՈՒԱՆ ԳԱՆՈՒՍՏ ԿԻՆԼՊԵՆԿԵԱՆԻ

Երեսուներորդի տարիներ անցեր են այն թուականին ի վեր, երբ Ս. Աթուոյս և ազգիս մեծամարտ բարերար՝ Վսեմաշուք Գալուստ Կիւլպէնկեան կնքեց իր մահկանացուն Լիզպոնի մէջ, 86 տարեկան հասակին (20 Յուլիս 1955 ին)։

Մանր էր կորուստը մարդուն, որ իր կեանքի ընթացքին իր վրայ կեդրոնացուց աշխարհի հզօրներուն նայուածքները և արժանացաւ ճանճ տիտղոսին։ Անհատական ճիգերով և շնորհիւ իր տքնաջան աշխատանքին, ան հասաւ այնպիսի բարձունքի մը, որ միայն պատիւ կը բերէր մեր ազգին։ Կիւլպէնկեան համբաւուոր տոմին շառաւիղն էր ան, որ իր մարդասիրական գործունէութեամբ և իր իշխանական նուիրատուութիւններով կրցաւ խորտակել կարելի բոլոր մրցանիշները, որոնք անձ մը համբաւուոր գիտեն ընել։ Ան նշանաբան ըրած էր վայելքի մէջ չըփնտել կեանքի իր նպատակը, այլ ընդհակառակը, միայն յամառ աշխատանքի մէջ գիտցաւ որոնել զայն և շնորհիւ իր անխոնջ ճիգերուն յաջողեցաւ հասնիլ միջազգային դիրքի և համբաւի։

Երեսուղէմի Առաքելական Ս. Աթոռն ալ անմասն չմնաց հանգուցեալին բարեբարութիւններէն։ Արդարեւ, 1929 ին հիմը դրուեցաւ Գալուստ Կիւլպէնկեան Մատենադարանին, ձեռամբ Երջանկայիշատակ Տ. Նղիշէ Դուրեան Պատրիարքի, իսկ պաշտօնական բացումը կատարուեցաւ 1932 ին, ձեռամբ իր արժանաւոր յաջորդին՝ Երանանոր Տ. Թորգոմ Գուշակեան Պատրիարքի։ Այսօր, աւելի քան կէս դար անցեր է այդ թուականէն, և Կիւլպէնկեան Մատենադարանը առաջնակարգ տեղ կը դրաւ օգիւնքի մէջ, ըլլալով ազգային մշակոյթի դանձերուն հաւատարիմ պահպանը։ Շուրջ 100,000 հատորներ — մէկ-երրորդը Հայերէն, իսկ մնացեալները օտար լեզուներով, մեծ մասամբ Անգլերէն և Ֆրանսերէն — պարունակող մշակոյթի և լսօր այս ազգապարծան հաստատութիւնը կը պարտինք հանգուցեալի հրաշալի մեծադարձործութեան։ Իր յիշատակը միշտ անմոռանալի պիտի մնայ որպէս հարազատ դաւակը հայութեան և իր վաստակը ոսկի տառերով պիտի արձանագրուի մեր պատմութեան մէջ։

Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ևս, Հոկտեմբերին, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Թարգմանչաց տօնին առիթով և յաւարտ Ս. Պատարագի կատարուեցաւ մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն՝ Ս. Աթուոյս բարերարին, ինչպէս նաեւ իր տիկնոջ և ծնողաց հոգիներուն ի հանդիստ։ (Այստեղ միջանկեալ ըսենք թէ Ս. Աթուոյս մէջ սովորութիւն է նաեւ բարերարին հօր՝ Սարգսի հոգւոյն համար հանգստեան պաշտօն կատարել Ս. Սարգսի տօնին օրը։)

Թող միշտ անսասան մնայ Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութիւնը։

ՍԱՀԱԿ ԳԱԼԱՅԺԵԱՆ

Քարտուղար Կիւլպէնկեան Մատենադարանի